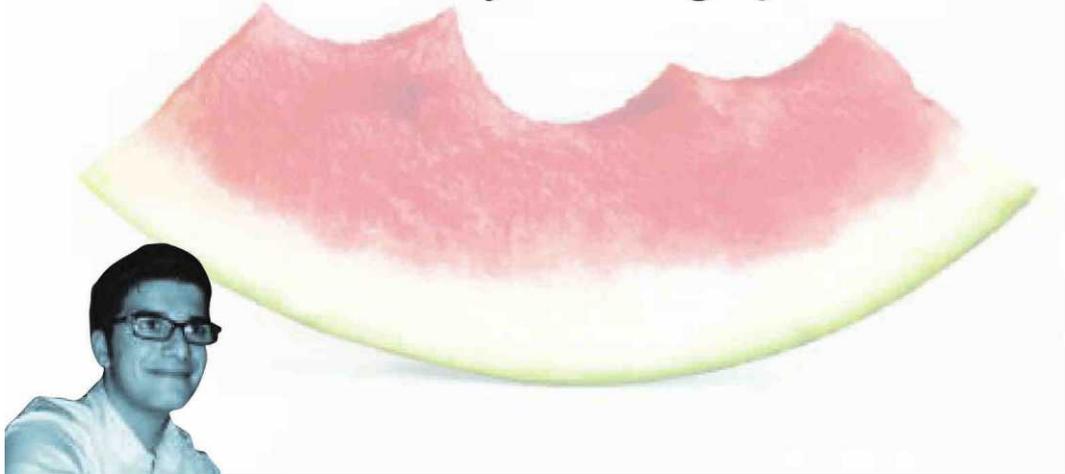

La llengua a l'abast

1913-2013. Cent anys d'ortografia catalana

Text: **Ignasi Serra**
pepcalvo@hotmail.com

Si el 2011 celebràvem el centenari de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i l'any passat els 150 anys del naixement de mossèn Alcover i els 50 de la publicació del *Diccionari Català-Valencià-Balear*, enguany es commemora el centenari de les Normes Ortogràfiques aprovades el 24 de gener del 1913 per l'Institut d'Estudis Catalans. L'IEC, fundat el 1907, tenia, entre d'altres, la funció de normativitzar la llengua catalana, és a dir, de posar les normes de la llengua per acabar amb el caos ortogràfic, lèxic i gramatical que imperava en aquell moment. Per això, el 1911 creà la Secció Filològica, l'organisme encarregat de les qüestions lingüístiques del nostre idioma. Els primers membres de la Secció Filològica foren dos lingüistes coneguts per tots: mossèn Antoni Maria Alcover, que en fou el primer president, i Pompeu Fabra. A més, en formava part l'hel·lenista Lluís Segalà, l'hebraïsta Frederic Clascar i els escriptors Àngel Guimerà, Joan Maragall i Josep Carner.

La primera tasca que tenien els membres de la secció era establir el corpus normatiu de la llengua catalana. Alcover ja havia iniciat el seu Diccionari i Fabra ja havia introduït dins l'opinió pública catalana les seves idees a través dels seus articles publicats a la revista *L'Avenç*. L'objectiu era crear una normativa que fos acceptada per la premsa i pels escriptors. El gran artífex de la normativització fou Pompeu Fabra, que ja havia publicat estudis que serviren de base per dur endavant aquesta tasca com la *Gramàtica de la llengua catalana*, apareguda el 1912.

Tot i que les Normes ortogràfiques foren promulgades per l'Institut, foren, en gran part, obra de Fabra. És un document en què es discuteixen vint-i-quatre qüestions que serviren de base per al *Diccionari ortogràfic* aparegut el 1917. Els criteris que Fabra adopta per dur a terme l'ortografia són els següents: 1. L'etimologia. Fabra respectava l'origen de la paraula per decidir-ne la grafia. 2. La tradició literària, sobretot medieval. El coneixement de com escrivien els autors antics també ajudà a determinar l'ortografia moderna. 3. La pronunciació del do-

mini lingüístic. D'aquesta manera, tot i que etimològicament el plural hauria de ser -as, Fabra adopta -es perquè és com el pronuncien els parlants occidentals. 4. La claredat i la precisió, fet que explica l'ús dels guionets en els pronoms febles o la dièresi. 5. Eliminar els barbarismes, totes aquelles paraules que han entrat a la llengua i que són prescindibles perquè en tenim de pròpies.

Establir una ortografia, tan clara com fos possible, era imprescindible per al català per donar confiança als seus parlants i als treballadors que fan servir la llengua (periodistes o escriptors) i perquè els novinguts l'aprenguin. Sense una codificació, es fa molt difícil que adquireixin aquesta confiança necessària per fer servir la llengua. A més, l'ortografia és la façana de la llengua, és la seva carta de presentació. Que tots els parlants d'un territori escriguin de la mateixa manera és una mostra d'unitat lingüística, encara que, després, a l'hora de pronunciar aquella paraula, cadascú tenguí el seu accent dialectal. És per aquest motiu que els secessionistes de la nostra llengua escriuen i defensen una altra ortografia, perquè, al primer cop d'ull, una mateixa paraula que s'escriu diferent indica que ens trobam davant de dues llengües diferents. Per rompre aquesta unitat, alguns posen tres-cents accents a una paraula, accents que no sabem, ni ho saben ells, què indiquen: obertura, tancament o tonicitat; o canvien les grafies, totes aquelles neutres que s'escriuen a, ells les escriuen e, i al revés; o les t de final de paraula les escriuen d—encara que ningú no pronuncia una d a final de paraula perquè en aquesta posició les oclusives són sordes—. La qüestió és mostrar que hi ha diferències a simple vista encara que aquesta codificació secessionista no tenguí cap explicació científica.

Esperem que aquest 2013 se celebri així com toca les normes ortogràfiques, imperfectes, revisables, però importants per a la nostra llengua, igual que esperam que se celebri com es mereixen els centenaris d'escriptors de la talla de Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Marià Villangómez, Salvador Espriu i Joan Teixidor. •